

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Srečno novo leto

vsem častitim naročnikom in bralcem „Dolenjskih Novic“.

Današnji list smo poslali vsem dosedanjim naročnikom. Uljudno prosimo, da blagovolé kmalu naročnino ponoviti. Posebno pa prosimo vse one, ki so še s staro naročnino zaostali, da se potrudijo, isto kmalu vposlati. Cena listu s pošiljativjo vred je kakor dosedaj, tudi nadalje 1 gld. za vse leto.

Vredništvo in opravišstvo.

Gospodarske stvari.

Premišljevanje dolenjskega kmeta na zadnji dan leta.

Mrzlo vreme se je napravilo. Vejeve drevja ter grmovja se kar šibi pod težo ivja. Jaz pa sedim v gorki sobi, pušim tobak, ter prebiram časnike. V nekem slovenskem, sicer političnem listu nahajam uvodni članek, kateri pa ni političen, ampak jako gospodarski je. Mož, kateri ga je

spisal, je sam kmetovalec, kateri naše kmetiške razmere jako bistroumno presoja. In do kakega zaključka je prišel? Do tega, da je kmetovanje dandanes najnehvaležnejša stvar. In kdo ne bode možu v tem pritrdil? Kaj dragi kmetiški posli in delavci, kaj nizke cene kmetiških pridelkov, vedno večji davki z raznimi potrebnimi in premnogimi nepotrebnimi dokladami; to so tisti vzroki, kateri storé, da kmetijstvo kaj malo ali nič ne nese. Tako sklepa mož in popolnoma pravima. No, je pa vendar še ena kmetiška panoga, katere pridelek ali izdelek nima nizko ceno, marveč ravno nasprotno, prav visoko ima, osobito na Dolenjskem, in ta je — vino.

Cena dolenjskemu vinu je dandanes tako visoka, kakor še nikdar dozdej kar najstarejši možje pomnijo. In ta visoka cena ne bode dolenjskemu vinu še tako hitro upadla, marveč še povišati se mu utegne. Tako sklepam pa jaz zato, ker po oparovanju izprevidim, da peronospora in trtna uš veliko hitrejši naprej korakota, kakor pa novi nasadi z ameriškimi trtami za njima. V kolikih krajih so stari vinogradi že skoraj popolnoma uničeni, novih

PODLISTEK.

Iz gladnih let.

Čudovito turobna bila so leta 1854, 1855 in 1856 v Poljskej deželi. Strašen glad je z groznimi mukami razdiral prsa ljudi; tisoče ljudi, ki so si z delom vsakdanji kruh služili, sedaj vže koščeka več niso imeli, umirali so lakote. Bolesten, obupljivi krič se je v enomer glasil: „kruha, kruha!“ vpijoč do neba in razlegajoč se po zemlji. Nebo je pošiljalo po leti močnejšo vročino in v pomladi preveč dežja; žito se je poplavljal po dolinah in usahovalo po gorah; srečnejši ljudje so zadovoljno življenje vživali, a ubožni ljudje, upotrebljevajoči poslednje moči, so klicali: „kruha! kruha!“

V nekem iz imenovanih treh let, ne povem v katerej okolici, stal je beli in zali gosposki dvor. Dom z visocimi lepo okrašenimi okni gledal je nekako jasno v svet; po mostovžih vije se srobot,

in naokrog rastla je gladka grivna, stoterno posuta z zvončki. Tam zadej bile so široke poljane in prižaste livade, kakor preproge. Skozi livade stekala se je bela reka, pa globoka in urna; za reko se je dvigal proti zaraslemu jelovemu lesu zalo razpoložen grič.

V dvoru bival je bogat in mlad gospodič, ki se je pred nedavnim v nekem mestu oženil. Bil je dober ter ni delal krivde ljudem; ni jih pretepal ali zmerjal, pa se tudi z njimi ni spuščal v razgovor in dotiko; in zakaj bi tudi, ker je imel dosti oskrbnikov? In naposled, o čem naj bi tudi govoril s tem malo razumnim ljudstvom? Neprestano je čital knjige in kedo ugane, kaj je čital v njih, ako se bratovske ljubezni iz njih ni zamogel naučiti? Gostje so često prihajali; gospod je veselo prihajal pred hišo, gospicam roke poljuboval, gospodom se uklanjal in jih vabil v krasne dvorane in marsikaterokrat je še pozno v noči iz širokih oken belega poslopja se razlegal odmev živahnega razgovora, veselega smeha in prijetne

je pa le sem ter tja kaj malo videti, le kako majhno poskušnjo ali pa še te ne. Naravni nasledek temu kaj počasnemu, veliko prepočasnemu napredovanju novih vinogradov zamore pa pač le ta biti, da se bode vinu cena še povzdignila, ali pa da mu vsaj še dolgo dolgo upadla ne bode. In za to kaže pač z novimi vinogradskimi nasadi požuriti se. To poslednje mogoče postalo bode pa le tedaj, ako se bode po Dolenjskem dvojna misel opuščati pričela.

Prva je ta-le: da si zamorejo le premožnejši posestniki, kateri imajo denar, da delavce lahko plačajo, nove vinograde zasajati. Druga pa ta-le: da si zamore le tisti manj premožni posestnik nov vinograd napraviti, kateri za to državno denarno podporo udobi. Po poti gotovega, recimo tako nekako v smislu združnega postopanja, zamogli bi si tudi manj premožni, da še celo prav revni posestniki nove vinograde napraviti. In to mogoče bi bilo brez državne podpore, katera bode še marsikaterega, prav brez potrebe, v dolg pripravila. Pot združnega postopanja, katero imam tukaj v mislih, bila bi ta-le. Recimo kmet A si hoče nov vinograd napraviti. Največ truda, to je dela, in ako mora to plačati, denarja, stane ga pri tem pač globoko prekopavanje dotičnega sveta, ali kakor pravimo, rigolanje. Ako kmet A za to delo dovolj svojih ljudi nima, in ako nima tudi denarja, da bi zamogel najete delavce plačati, zadolžiti se pa tudi noče, naprosi pa pač lahko sosed B, C itd. da mu ta proti vračilu na pomoč pride. In kadar bi pa nameravala kmeta B in C nov vinograd napraviti, na pomoč bi mu prišel pa A s svojimi ljudmi. Tako bi se z združenimi, ne plačanimi, ampak le izposojenimi močmi, dalo

godbe. Gospa bila je belega lica kakor cvet lilije, ustnice je imela rudeče in velike črne oči, — imela je drobni rokici in bila kraljeve postave. Bila je tudi dobrega srca, ker ni karala in krivila nikogar, le kmeta ni mogla trpeti. Zoperna je bila prosta zabava in glasovi robate vaške govornice. Ona v rodni hiši kmetov nikdar ni bila, in slišala je vedno od očeta, da so to prostopašniki in tatje, in od matere, da z nižjimi v nikako dotiko stopati treba ni. V ostalem, zakaj bi naj imela poznati kmete? Tudi je neprestano svirala, ali kdor ugane kakošne glasove vlivala je godba v njeno srce, ako ni vlila v njo glasov bratovske ljubezni! . . .

V vasi je prebivalo trideset kmečk h rodbin, a med njimi je vladal . . . strašan, neusmiljeni glad.

Jedna vaških bajtic je stala nekoliko na strani od svojih tovarišic, obdana z drevjem, čista in mična, četudi nizka in borna. Bila je to bajta Simona Harvarja, nekdanj bogatega gospodarja, ker je bil imel dva konja, par volov in pridelki so mu

vsako leto kolikor toliko novih vinogradov napraviti, in v gotovem številu let izdalo bi tako postopanje gotovo znatno

Se ve da ne gre tukajšnji nasvet tako razumeti, kakor se ga pri družih kmetijskih delih po Dolenjskem že itak izvršuje, toda na napačni podstavi. Kadar se po Dolenjskem na primer kosi, žanje itd., pomaga že od nekdaj sosed sosedu, to da ta pomoč ni Bog vé kaj po ceni, ker obilnejša in veliko boljša hrana, posebno pa pijača, katero se pri takih delih povžije, delo le še podraži. Delo za delo, pa nič drugega naj bi ne prišlo v poštev. Bog dal da bi to moje premišljevanje v bodočem letu že kaj hasnilo.

Ali je prav, če puščamo deteljšča za travnike?

Sem in tja sem že opazil, kako gospodarji puščajo stara deteljšča, da jih še naprej kosé in izkoriščajo za travnike. Posebno v krajih, kjer primanjkuje travniškega pridelka, vidimo, da si včasih gospodarji na ta način pomagajo do krme. Je li tako ravnanje pravo ali ne, za to malokdo vpraša, čeprav današnji čas od nas zahteva, da vselej dobro presodimo, kako se bo izplačalo naše delo in naše ravnanje.

Ali naj se v sedanjih razmerah puščajo deteljšča za travnike, ali oi bilo pa bolje na drug način skrbeti za potrebno krmo, na to vprašanje pač ne bo težko odgovoriti. Treba je le nekoliko pogledati na košnje, ki se dobé na takih prostorih.

Po dosedanjih izkušnjah lahko trdim, da po domači detelji (kranjski, štajerski ali črni detelji) nikdar ne dobimo dobrih košenj, čeprav se

za vso leto zadostovali — in kaj mu je bilo še več potreba? Ali ko so prišla nerodovitna leta, pokazalo se je, da bogastvo Harvaza ni bilo posebno veliko. Prodal je konja, jednega, potem drugega; jeden vol je padel in žita je zmanjkalo. Delal je Harvar in ni pil žganja, pa niti delo, niti treznost ni pomagala, ko se je oglašal glad. V jeseni so pekli v Harvarovej bajti kruh iz ječmena, po zimi iz plev, in na spomlad je tudi plev zmanjkalo . . . začeli so jesti otavo. In jokali so je Harvar, ter si otiral oči z rokavom svoje obnošene srajce. In šel je v grad prositi kruha; v gradu so mu dali lonec žita na teden, ali to je za kmeta premalo. V ponedeljek in torek jedli so v bajti močnik iz grajskega žita, in potem so vnovič stradali in jedli travo. Harvar se je jokal, ker je imel ženo in otroke.

Otrok je imel Harvar čvetero. Najmlajše je spalo ali kričalo v zibelki, spletenej iz ličja in visečej na grobih motvozih v bajti, drugo je plezalo po tleh, sedeče najpogostejše v kotu pod

tako deteljišče lože porabi za travnik, kakor stara lucerna ali nemška detelja. In zakaj ne? Zato, ker nam domača detelja v dveh letih skoraj popolnoma izgine, trave nam pa do tega časa in pozneje tako malo zraste, da košnje niso dosti prida. Po takih deteljiščih se trava prepočasni seljuje. Največ se prikaže tiste drobne navadne latovke, ki se še najprej in najraje vgnezdijo med deteljo. V prvi košnji nam ta trava še daje nekaj pridelka, v drugi pa skoraj nič, ker ostanejo njeni šopki čisto pri tleh. Dobrota njenega sena pa tudi ni posebno velika. Od te drobne in fine trave dobimo seno, ki je lahko v vsakem oziru. Poleg navadne latovke se prikaže nekaj šopulje, največ pa različnega plevela, zlasti regrata, kresnice, maka itd. Druge boljše trave se pokazujejo počasi in po malem, tako da tako deteljišče ni nikdar tako zarasteno s travami, kakor bi bilo žeteli in kakor moramo to dandanes zahtevati. Taki prostori ostanejo neenakomerno in le na pol zarasteni in so zato tudi njih pridelki slabi in polovičarski. Posebno slaba je druga košnja. Nekteri si pomagajo do boljših košenj s tem, da drugo leto, ko začne detelja hirati, po deteljišču posejejo nekoliko sempirja ali travnega semena. Veliko bolje in edino prav bi pa taki gospodarji ravnali, ko bi zasejali potrebno travo z deteljo vred.

Se slabše košnje kakor po domači detelji dobimo po stari lucerni ali nemški detelji, če jo pustimo za travnik. Po tej detelji se nikdar ne prikažejo dobre trave. Če zmanjka lucerne, vgnezdijo se med njo najbolj različni pleveli, ki rastejo pri tleh in ne dajejo skoraj nobenega pridelka. Izmed trav se tudi med lucerno še najraje

prikaže navadna latovka, potem pa šopulja. Glavni pridelek na takih prostorih nam dajejo tisti osamljeni, sem in tja rastoči šopi lucerne, ki so se še ohranili in ktere je treba po večkrat v letu obirati s koso, ker lucerna hitreje izpodraste, kakor med njo rastoča trava. Zaradi hitre rasti, katero ima lucerna po naših krajih, sploh ni priprava za travniške mešanice, ampak se najbolje sponaša, če jo sejemo in rabimo samo za se. Stare lucerne torej ne kaže puščati za travnik. Kdor pa hoče na vsak način iz nje dobiti travnik, ta naj jo preorje in naj prvo leto vseje turščico, drugo leto na kako drugo okopavino, katero je dobro pognojiti, in tretje leto naj vseje primerno zmes travnega semena. Tako bo dobil travnik, da ga bo lahko vesel.

Po vsem tem nam v resnici ne kaže puščati starih deteljišč za travnike. Kakor hitro zmanjka detelje, so košnje tako slabe, da se ne izplača puščati takih prostorov za daljnje košnje. Skoda za zemljo, ker je premalo izkoriščen! Veliko bolj se izplača — in na to je gospodarju vedno treba gledati — če kupimo potrebnih travnih semen in jih vsejemo z deteljo na dobro pripravljeno in pognojeno zemljo. Na ta način bomo dobivali leto za letom bogate košnje, troški za seme pa se nam najhitreje povrnejo.

Kako pa to, da se prikazuje predenica po travnikih, gnojenih s Tomásovo žlindro in kajnitom?

Gotovo se je ta in oni začudil, ko je zagledal na svojem travniku naenkrat prednična gnezda,

klopjo; tretje čuvalo je po dnevu mlajše dvoje in na večer dremalo sključeno pri peči; četrta in najstarejša — hči, imela je sedemnajst let.

Hanika, hči Harvarja, bila je najlepše dekle v vasi. Gibčna in tenka, kakor bi se bila v rasti ozirala na brezo v gaju, imela je oči plavkaste, kakor spomeničica, in je tudi tako sladko gledala ž njimi, da bi jo moral kar hoté ali nehoté ljubiti; vlasi v jasnej kiti opletali so njeno opaljeno sicer, toda gladko in nežno čelo, ki so razpuščeni in gosti vpadali doli do pasa izpod belega robca.

Ko je bil Harvar še bogat in v bajti niso trave, marveč kruh jedli, razvijala se je Hanika v krasno devo, navezavši si biserjev na vrat in spletavši si jasne vlasi v zalo kitico; pa so tudi fantje iz vse vasi le na njo gledali, četudi je bila še premlada, da bi zamogli snubače k njej pošiljati.

Izmej fantov je najpaznejše zrl na Haniko osemnajstletni Bazilij Hmara. Vže je bil trezen in priden delavec. Iz oči mu je sijala poštenost in bistrournost, lice mu je oblivala rudečica zdravja

in moči. Hanika je Bazilija vže oddavna poznala. Ko sta bila še otroka, pasla sta čredo skupaj; pozneje, ko je začela materi pomagati pri gospodarstvu in je hojevala po vodo, šla je poleg njega in pogovarjala ter smijala sta se tako veselo in glasno, da so že kar sosedge pogledovali izza plotov.

Potem sta zopet kedaj skupaj delala na tlaki, in Bazilij je vedno pomagal Haniki, in povračajoč se na delo, prosil jo je, da bi zapela kakovo pesem. Hanika je prepevala in fant je gledal na njo z ljubečimi očmi. Tudi deklini je bilo dobro z veselimi in bistrournimi Baziljkom. Ž njim je jelo veselejše pohajati na tlako, in njenej materi se je priklanjal nižje, nego drugim ženskam, a ko ga dolgo ni videla, gledala je iz vasi na cesto, pa so se ji modre oči kar s solzami zalile ter ji bilo v srcu tako žalostno, tako turobno, da ji je omrznel ves svet. Čvrsta sila, katera se pri gospodi in na kmetih jednako ljubezen imenuje, vlekla je vzajemno k sebi dvoje čistih in mladosti polnih detet prirode in ljudstva.

odkar ga je pognojil s Tómasovo žlindro in kajnitom. Od kod pa ta predenica, ktere pred gnojivitvijo ni bilo na travniku? Da bi se bila zasejala z umetnim gnojem, to ni mogoče! Ali jo je zanesel morda veter ali ptiči ali druge živali? Čudno, da se to že prej ni zgodilo. Tako premišljujoč stoji gospodar na svojem travniku in ugiba, kako se mu je mogla zatepsti ta sovražnica na lepo rastočo deteljo.

Te uganjke pa ni težko rešiti. Treba se ti je le nekoliko ozreti po dotičnem travniku, in kmalu boš našel vzrok tej neljubi prikazni. Motil bi se, ko bi mislil, da se je predenica zatepla še le sedaj na tvoje travnike, odkar si jih pognojil s Tómasovo žlindro in kajnitom. Nikakor ne! Predenica je že od prej na tvojem travniku. O tem se lahko kmalu prepričaš. Pripogni se k tlam in opazuj deteljico na travniških prostorih, ki še niso pognojeni. Kmalu boš opazil, kako je sem in tja majčkena deteljica ovita s predenico. Če stoječ opazuješ travniško rušo, ne najdeš tega, ker je detelja na takih prostorih navadno tako zatrta v rasti in tako majhna, da ni mogoče opaziti na njej drobnih predeničnih nitij; kakor hitro se pa začne na pognojenem travniku detelja dobro razširjati in močno rasti, takoj začne tudi predenica bujno prepletati deteljna stebela in se razvijati na škodo travniškemu pridelku. To je vzrok, da se je prikazala predenica na nekterih travnikih in košenicah potem, ko smo jih pognojili s Tómasovo žlindro in kajnitom.

Kaj pa bo storiti v očigled tej neljubi prikazni? Ali bo treba zaradi tega opustiti gnojenje s Tómasovo žlindro in kajnitom? Kaj še! Tako ravnanje bi ne bilo pravo. Zatirati pa bo treba

Enkrat, in to je bilo še tačas, ko so imeli kruha v Harvarovej bajti, ter Hanika imela sedemnajst let, zgubila se je Harvarju ovca in poslali so Haniko, da bi jo poiskala. Deklina je dolgo pohajala po polji ter iskala zgubljenovo. Solnce je imelo že zapadati, ko je srečala Baziljka. Radostno se Bazilij ponudi, da gre namesto nje za živaljo, in da jo domu pripelje. Šel je daleč proč od vasi ter res srečno našel ovco in jo gnal proti domu. Večer je bil tih in prijeten, jeden zadnjih letnih večerov; brezovi gaj je šumel; tam nekje so igrali fantje na piščalko in tako lepo, pa tudi turobno ob enem, bilo je na tem božjem svetu! . . . Baziljka je prevzela otožnost, šel je ves zamišljen dalje. Domu prišedši, se mu stariši in Hanika lepo zahvalijo. Bazilij pa postoji s Haniko na hišnem pragu, ter se tam dolgo in ljubo z njo razgovarja. Rad bi bil zvedel, ali mu je res naklonjena, ali ga ljubi, kakor on njo, vendar v njegovi preprostosti in boječnosti ni vedel, kako bi ji to povedal, kako to poprašal.

(Dalje sledi.)

skritega deteljnega sovražnika, zajedavo predenico, kakor hitro jo zalezemo. Napadena mesta po travnikih je treba pokositi predno cvete prednica, in če treba tudi požgati. Okužene travnike pa bo v bodoče treba gnojiti tudi še z gnojnico (stranišnico), ki je bogata na dušiku. Najbolje ravnajo tisti gospodarji, kteri gnojé svoje travnike s Tómasovo žlindro in kajnitom, ki sta bogata na fosforovi kislini in kaliju, vmes pa tudi z gnojnico, s hlevskim gnojem, stranišnico, ki je bogata na dušiku, ker je ta redilna snov za bujno rast trave neobhodno potrebna.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor, ki je bil sedaj samo preložen, pravijo, bo v kratkem zaključen. Potlej bo pa zopet na novo sklican. Izvoliti bo morala zbornica najprej novega predsednika, ker z dosedanjim predsednikom Abrahamovičem ni zadovoljna nemška levica in bajè tudi nova vlada ne. Vlada se še vedno trudi, da bi pomirila Čehe in Nemce. Pa jezikovne naredbe so tista močna stena, ki loči obe narodnosti na Češkem. Vlada bo v najkrajšem času izdala naredbo, s katero bo sama določila začasno pogodbo z Ogersko, ker jo niso marali oziroma mogli določiti poslanci. Vlada po tem takem sedaj sama vlada in določa najimenitnejše stvari. Vendar še neče imeti takega lica. Zato je sklicala deželne zборе, da morejo posamezne dežele izražati svoje mnenje.

Kranjski deželni zbor je imel prvo sejo 28. grudnia. Deželni glavar je pozdravil poslance in deželnega predsednika, spominjal se preteklo leto umrlih poslancev Janko Krsnika in Matej Lavrenčiča in izrazil nado, da bodo poslanci skupno, složno delovali v tem zasedanju. Potem so se vršile volitve v razne odseke. Značilno je, da je poslanec stolnega mesta Ljubljane Hribar izstopil iz kluba „narodne stranke“.

V Ljubljani ima katoliško-ljudska stranka opetovano shode in seje. Gre se za to, da bi v sedanjem važnem času, ko se Nemci tesno združujejo proti Slovanom, tudi Slovenci na Kranjskem vsi združili v obrambo narodnih pravic, da ne bi bilo več na Kranjskem tako žalostnih strankarskih bojev. Poslanec dr. Sušteršič je predlagal, naj katoliško-ljudska stranka začne s spravnim delom. In zato se vrše sedaj taki shodi v Ljubljani. Slovenski in drugi slovanski listi z veseljem pozdravljajo to namero.

Keroškim Slovencem se je vendar izpolnila srčna želja. Dosedanji deželni predsednik, stari „prijatelj Slovencev“ Schmidt-Zabierow je šel v pokoj. Na njegovo mesto pride iz Gradca

dvorni svetnik Fraydenegg. Pa kdo ve, bo li ta kaj boljši?

Tudi dosedanji tržaški namestnik vitez Rinaldini je umirovljen. Za njegovega naslednika je imenovan dosedanji deželni predsednik v Bukovini, grof Goess.

Kaj je novega po širokem svetu?

Mirovna pogodba med Grki in Turki je podpisana. Vendar vlada po Grčiji še vedno velika razburjenost zaradi one nesrečne vojske. Vlada stranka zavaljuje vso krivdo na neko tajno grško družbo „Etnike Hetairia“. Ta zveza pa trdi nasprotno.

Nemški cesar je poslal v vzhodno Azijo na Kitajsko pod poveljstvom svojega brata princa Henrika mogočno brodovje bajè zato, ker sta bila v Kini umorjena dva nemška misijonarja, in hoče on zagotoviti varnost nemških misijonarjev in trgovcev. V resnici pa cesar morda le bolj na to misli, da bi v vzhodni Aziji dobil tudi on kak lep košček zemlje poleg Rusov, Angležev in Francozov.

Sv. Oče so tudi letos pred božičnimi prazniki nagovorili — kakor navadno — kardinalski zbor. Omenjali so posebno razmerje med sveto stolico in laško vlado. Govor je vzbudil povsodi veliko pozornost.

Domače vesti.

(Imenovanje.) Svitli cesar je imenoval ljubljanskega kanonika preč. gospoda dr. Sebastijana Elberta za novomeškega prošta. Novoimenovani prošt je bil rojen 23. januarja 1860 v Deidesheimu na Bavarskem. Starši so se potem preselili v Ljubljano, in tako je izvršil gimnazijske in bogoslovne nauke v Ljubljani. V mašnika posvečen je bil l. 1884. Nekaj časa je bil kapelan v Škofji Loki in v Podbrezju. Potem so ga škof vzeli za svojega kapelana. Kot tak je napravil doktorat sv. pisma, bil nekaj časa podvodja v bogoslovnici, dobil Kirchpergov kanonikat. In sedaj ga je cesar imenoval za naslednika mil. g. prošta Petra Urha. Novega milostljivega g. prošta, moža velike učenosti (poleg doktorata sv. pisma je naredil v zadnjem času tudi izpite iz prava), moža blagega značaja iskreno pozdravljamo. Mlad je še, — toliko več bo lahko storil. — V Novo mesto pride v prvi polovici meseca svečana.

(† Umrl) je 19. dec. m. l. predsednik deželnega sodišča v Ljubljani, gosp. Franc Kočevar pl. Konzenheim, 65 let star.

† (Pater Stanko Vidovič,) minoritski duhovnik, po mirnopoški fari dobro znani nečak rajnega gosp. fajmoštra, je po dolgem bolehanju umrl v Ljubljani, ter bil prepeljan v njegov rojstni kraj Rob pri Vel. Laščah. Naj v miru počiva.

† (Janez Kapelle), bivši oskrbnik komende v Metliki, nekdanji deželni poslanec, umrl je 30. decembra v Metliki, star 85. let. Truplo umrlega prepeljalo se bo dne 1. januarja t. l. na pokopališče pri Treh Farah. — V Adlešicah pa je izdihnil svojo blago dušo mnogozaslužni in obče spoštovani gospod

Fr. Koler po kratki in mučni bolezni. Pokojnik je bil neumoren v cerkvi in šoli, vsled česar vse po njem žaluje. Naj v miru počivata!

(Deželni zbor kranjski) sešel se je k zborovanju dne 28. decembra. Bog daj, da bi gg. poslanci tudi mnogo koristnega sklenili. Prihodnja seja bo najbrž še le sredi januarja, ker do tje imajo različni odbori dovelj posla.

(Narodna čitalnica v Novem mestu) priredi letos v predpustnem času sledeče veselice: Dne 6. januarja zabavni večer z igro in plesom; dne 5. febr. običajni Vodnikov ples; dne 22. febr., to je pustni torek, maskarado.

(Gasilno društvo v Novem mestu) priredi svojim članom in prijateljem gasilnega društva veselico s plesom v dvorani „Narodnega doma“ zvečer 8. januarja. Pri veselici bo srečkanje; torej se slavno občinstvo uljudno prosi za poklonitev dobitkov, katere trgovec gosp. J. Ogorentz sprejema. Ker je dohodek namenjen fondu za prepotrebni gasilni dom, je ta prošnja utemeljena in vsega priporočila vredna.

(Občinski zastop velike občine Šmihel-Stopiške) je pri občinski seji dne 16. grudnia 1897 soglasno z velikim navdušenjem sprejel sledečo resolucijo: Občinski odbor velike občine Šmihel-Stopiške na Kanjskem obsoja najostreje ostudne izbruhe tevtonske besnosti v državnem zboru ter obžaluje divje početje nemške nacionalne opozije, ki je z divjim nasilstvom onemogočila delovanje parlamenta in obžaluje isto tako skrajno podlo in zaničevanja vredno pisarenje Slovanom protivnih časnikov, ki skušajo odgovornost za vse dogodke zadnjih mesecev odvaliti na desnico, in naložiti jo po nečuvjenih provokacijah izživanim, zatiranim Slovanom. — Občinski odbor čestita z občudovanjem predsedstvu poslanske zbornice na jekleni nevstrašnosti, s katero je odbijalo nedostojne poslanske lažnjive napade nemških kulturonoscev in pozdravlja radostno izjavo desnice kot najboljšo nado boljše bodočnosti vseh slovanskih narodov naše države. Občinski odbor se nada, da bodo slovenske parlamentarne stranke, med njimi zastopniki našega slovenskega naroda, nerazdružno in neomahljivo proti vsakemu Slovanom sovražnemu navalu, naj pride od koder in kogar koli, vstrajale v zmagovitem odporu.

(Električna razsvetljava v Ljubljani) se prične z novim letom. — Slovesnost bo se vršila v ožjem krogu.

(Občinski odbor v Krškem) sklenil je ustanoviti v proslavo petdesetletnice cesarjeve vlade ljudsko knjižnico.

(Občinska volitev na Raki.) 2. decembra m. l. bil je županom voljen gosp. Alojz Hrastnik, posestnik in mesar na Raki. Svetovalci pa so naslednji posestniki: Franc Malenšek iz Zaloške, Miha Teran iz Germovelj, Janez Čemič iz Zameške, Fran Metelko iz Dolenje Vasi, Anton Močivnik iz Rake, Janez Gorenc iz Dolge Rake, Franc Cvelbar iz Gmajne in Matija Tomažin iz Smednika.

(Preložitev ceste.) Postava, vsled katere se ima deloma preložiti okrajna cesta iz Gabrovšice čez Mulavo do glavne ceste pri Studencu, je po presvitlem cesarju potrjena.

(Avstrijska zveza prijateljev ptic.) Dne 2. januarja 1898 bode govoril gospod Rudolf Ott o varstvu ptic v dvorani „Katoliške družbe rokodelskih pomočnikov“ ob 11. uri dopoldne. Na to predavanje se posebno opozarja slavno občinstvo. Natančni program se razvidi iz oklica na voglih hiš.

(Mestna hranilnica novomeška) bo z današnjim dnevom začela vpisavati in računati v kronski veljavi.

(Metliška čitalnica.) Redni občni zbor narodne čitalnice Metliške zvolil je dne 23. t. m. sledeči odbor: Gosp. Fran Gustin ml., posestnik, predsednik; g. Franc Uršič, c. kr. davčni pristav, blagajnik; gosp. Valentin Gostiša, c. kr. davčni pristav, tajnik; gg. Henrik Sturm, c. kr. sodnijski pristav, Emanuel Fux, trgovec in posestnik, Iv. Hranilovič, trgovec in posestnik, Milan Wach, mag. pharm., odborniki; g. Anton Muha, trgovec, namestnik.

(Nesreča.) Minuli ponedeljek zjutraj je zgorel v Mirnipeči trileten deček pok. posestnika Rusa. Igral se je pri peči z lučjo in vnela se mu je obleka. Pomoč ni bila več mogoča.

(Novi koleki) [štempeljni] začno se prodajati z letošnjim letom. Stari koleki z letnico 1893 bodo neveljavni postali, in jih bodo od 1. februarja do konca marca vse davkarje za nove zamenjavale. Priponiti je pri tej priliki, da bo treba z novimi koleki pozornejše ravnati. Izdelani so tako, da jih ne bo lahko prilepljenih zopet odmočiti in iz papirja vzeti, ker ne prenašajo preveč mokrote in tudi ne preveč vročine.

Razne vesti.

* (Požar.) Božični dan pogorelo je v Čikagi v Ameriki velikansko poslopje, kjer je bila obrtniška razstava. Devet oseb je mrtvih, kacic 40 poškodovanih. Škoda cenijo na poldrugi milijon goldinarjev.

* (Za šestdesetletnico mašništva) so sv. očetu papežu Leonu XIII. od nekaterih vladarjev že sedaj lepa darila došla; tako na priliko poslal je predsednik francoske republike 6 dragocenih posod; španska kraljica zlat, z biseri okrašeni kelih; turški cesar zlat prstan z dragocenim biserom; naš cesar pa lepo skrinjico in notri 50 tisoč goldinarjev v zlatem denarju.

* (Sv. Oče Leon XIII.) obhajajo dné 1. januarja 1898 šestdesetletnico mašništva. Za to slovesnost so avstrijski škofje izdali skupni pastirski list, ki se je na praznik sv. Stefana po vseh cerkvah bral. Pastirski list zapoveduje slovesno obhajati šestdesetletnico sv. Očeta. — Slovesnost se prične na predvečer. Na novo leto se po vseh cerkvah obhaja slovesna služba božja. Po vseh cerkvah se mora isti dan pobirati miloščina za sv. Očeta, ki se kot jubilejni dar cele nadškofije pokloni sv. Očetu.

* (Poljaki na Pruskem.) Pruska vlada ustanovila je že leta 1866. tako zvani „Poljski zaklad“ z 100 milijoni mark. Namen zakladu je, kupiti poljskim plemenitašem in posestnikom zemljo ter jo izročiti Prusom, da zatró tem načinom poljski živelj v nemškem cesarstvu. Nad 30 let deluje tedaj to sramotno društvo, toda vspehi so jako neznatni. Poljski graščaki so pač prodajali svoja posestva za ponujene jim visoke vsote, a takoj so si nakupili še lepših in cenejših posestev od zadolženih nemških graščakov. Močna slovanska korenina ne da se tedaj zlahka izruvati. Vendar je pruska vlada letos darovala znova 100 milijonov mark, dasi uvidi, kako slabo se ji obrestujejo. Poljski listi zaklinjajo svoje zastopnike v pruskem deželnem zboru, naj se bojujejo vstrajno za svojo pravično stvar.

* (Umetni gnoj pri zidanju.) V Enderfu na Bavarskimeji gradijo most. Ko so za temelj dovolj globoko izkopali, jeli so napravljati tako zvani

beton, to je cement in stolčeno kamenje. Ko so že precej te tvarine skup napravili, pritečeta inženir in železnični uradnik, ter kričita, naj nehajo. Kaj je bilo? Po železnici prišla sta dva voza podobne tvarine, namreč en voz cementa in en voz umetnega gnoja. Uradnik je po pomoti odkazal umetni gnoj zidarjem, ker je cementu po unanji obliki kaj podoben. Nad 40 centov tega umetnega gnoja so bili že s kamenjem pomešali in v dno zatolkli, ko se je na kolodvoru pomota opazila. Kaj je bilo družega storiti, kakor vsa šara iz jame izvelči, kamenje umiti, in zopet s pravim cementom delati.

Darovi za kapelico Božjega groba:

Gosp. kanonik Hočevar 4 gld. 60 kr.; Javornik iz Gotne vasi 2 gld.

Loterijske številke.

Trst	18. decembra	52	6	77	64	15
Gradec	24. „	29	69	56	45	60

ZAHVALA.

Podpisani izreka v imenu dijakov, ki se v novomeški dijaški kuhinji podpirajo, najtoplejšo zahvalo za veliko svoto, katero je donesel „Glasbeni koncert“ 12. decembra imenovanemu zavodu.

Zahvaljuje blagorodne gospode umetnike K. Hoffmeister-a, H. Junek-a in J. Vedral-a, ki so se potrudili iz Ljubljane, da so s svojim umetnim igranjem toliko pripomogli k blagemu namenu, gospo J. Žitek in gospoda Fr. Grajlanda, za dovršeno petje, gosp. Ign. Hladnika za spretno spremljevanje na glasoviru in prav posebno še gospoda tajnika dor. E. Volčiča, ki se je največ trudil, da se je koncert vršil in slednjič vse slavno občinstvo od blizu in daleč, ki je pripomoglo z mnogoštevilnim posetom do tako lepega gmotnega vspeha.

Novo mesto, dné 14. decembra 1897.

Dr. Jos. Marinko.

Objava.

(9-1)

Mestna hranilnica v Novem mestu obrestuja tudi od 1. januarja 1898 naprej vse vloge

po 4%,

ne da bi odtegovala novi rentni davek, tako, da prejmejo vlagatelji polne 4% obresti.

Poziv

k občenemu zboru delniškega društva I. Narodni dom v Rudolfovem, ki se bode vršil

dné 22. januarja 1898

ob 6. uri zvečer v Narodnem domu.

Vspored:

1. Letno poročilo.
2. Račun in bilanca za leto 1897.
3. Odločitev dividende.
4. Volitev upravnega odbora in preglednikov računa.

Hiša na prodaj v Novem mestu Svetega Jurja ulica št. 178 s tremi sobami, kuhinjo, kletjo, drvarnico, svinjakom, lepim dvoriščem in majhnim vrtom, brez penziji. Vse se nahaja v dobrem stanu. — Več se izve ravno tam.

(10-1)

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja mej boleznijo in ob smrti našega nepozabnega tasta ozir. starega očeta, gospoda

Karola Kalčič,

hišnega gospodarja in posestnika,

izrekamo tem potom vsem vdeležencem, posebno preč. duhovščini, gg. uradnikom, slav. mestni gardi in slav. požarni brambli za mnogobrojno vdeležbo pri sprevedu, ter darovateljem krasnih vencev najtoplejše zahvalo.

Novo mesto, dné 12. decembra 1897.

(6)

Žalujoči ostali.

Lepo posestvo je na prodaj proti ugodnimi pogoji na Spodnjem Kartelevem, pošta Mirnapeč. Isto obsega približno 8 oralov njiv, 8 oralov hoste in 4 orale vinogradov.

Deček, kateri ima veselje do pekovskega obrta, in je 15—16 let star ter lepega vedenja, sprejme se takoj v poduk. — Kje pové vredništvo tega lista. (143 11)

Hlapca volarja in hlapca konjarja

išče se z nastopom službe ob novem letu za gospodarstvo deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu. — Zglašujejo naj se službe voljni pri vodstvu te šole. (265—3)

Razglas!

Prihodnji

živinski somenj v Črnomlju

bo v sredo pred sv. tremi kralji, to je dné 5. januarja 1898.

Županstvo Črnomelj, 24. decembra 1897.

(8)

Schweiger.

Trgovski pomočnik sprejme se v prodajalno s špecerijskim blagom pri Adolf Pauser-ju v Novem mestu.

Mej ljudstvom se govori:

Za neveste in ženine kupuje se najbolj frišno, lepo in najnovejše blago za obleke kakor tudi pušeljce in krancljne po najnižjih cenah pri trgovcu

Karol Barborič-u

v Novem mestu. (5—1)

SREČNO NOVO LETO!

voši

vsem sorodnikom, prijateljem in znancem

J. Krajeo,

tiskar in knjigar v Novem mestu.

Srečno Novo leto!

kličem vsem častitim odjemalcem ter se priporočam za nadalje

z spoštovanjem

Karol Barborič,

trgovec v Novem mestu.

(4)

Sadno drevje in ameriške trte.

2000 komadov sadnega drevja (jabolk in hrušek) od 15—30 kr. komad po kakovosti ter cepljenke, korenjake in ključe, katerih cena je po kakovosti trt, ima za oddati Janko Karlovšek, posestnik in trgovec v Šmarjeti pošta Šmarjeta (Dolenjsko). (7—1)

Razglas!

Dobrovoljno se proda hiša z vrtom v Metliki, ulica Strnišče št. 149. Hiša je pri glavni cesti, ki pelje iz Hrvaškega skoz Metliko v Novo mesto. Vrt je za hišo in meji s živinskim trgom. Hiša ima dve sobe, vsako za se in je prilika za dve partiji; ima tudi gostilno, ker je to staro birtaško mesto in je tudi prilika za novo zidanje. Cena je 1050 gld. — Kdor želi kupiti, naj se oglasi pri gospodu župniku v Kamanju, p. Ozalj na Hrvaškem pri Metliki. (267—3)

Gostilna v Kandiji št. 8.

Podpisana naznanjam sl. občinstvu, da sem se dné 15. t. m. iz Drgančeve hiše št. 23. zopet v mojo lastno hišo v Kandiji št. 8. pri mostu preselila, v kateri bodem od sedaj naprej točila izvrstna domača vina iz Trške gore in Grčevja kakor tudi friško pivo, ter postregla tudi z najboljšimi jedili.

Ob enem se zahvaljujem sl. občinstvu, prijateljem in znancem za dosedanje zaupanje ter se priporočam za obilni obisk.

(272—2)

Jozefina Rajec roj. Pleničar.

**Veselo
Novo leto!**
želim vsem častitim
odjemalcem v mestu
in na deželi, osobito
preč. duhov-
ščini.

Zahvaljevaje se za dosedaj mi izkazano zaupanje, prosim da mi blagovoli sl. občinstvo tudi v naprej v mojem podjetju naklonjeno biti, za kar se bodem z dobro postrežbo izkazal hvaležnega.

Ob enem dovoljujem si za bodoči predpust čast. ženinom in nevestam naznaniti, da dobim takoj po praznikih prav veliko izbiro najnovejšega in najfinejšega oblačilnega blaga, kakor tudi novosti v šopkih in venci.

Priporočevaje se za mnogobrojni obisk bilježim velespoštovanjem

(27-2)

Jos. Medved.

Lepa obokana klet
je za nizko na-
jemnino kol od-
dati v Novem mestu št. 157.
(2-1)

Hiša na prodaj
z vsem gospodarskim
poslopjem. V taisti se
sedaj nahaja gostilna in restavracija prav blizu kolo-
dvora na Straži. Več se izve pri lastniku Josip Me-
diju na Straži pošta Toplica.
(3-1)

Učenec, ki je že bolj dorasel bi rad prišel v
poduk h kakemu obrtniku. — Vpra-
šanja naj se blagovolijo pošiljati na adresu **Johann
Höferle, Pöllandl, P. Töplitz.**
(268-2)

Posestvo na Gorenjskem išče vojaščine proste:

Velikega hlapca (vavpta),

ki je več vseh kmetskih opravil, zna družini zapo-
vedovati in lahko gospodarja nadomestuje — ne pre-
mlad;

**konjarja, volarja in
vrtnarja (lahko oženjen),**

največ za zelenjavo in sadje, koji se pa tudi drugega
dela prime.

Delavni trezni in ubogljivi ljudje, ki zamorejo
tudi spričevalo svojega g. župnika o lepem vedenju
priložiti, naj natančneje ponudbe, pogoje, vprašanja itd.
vredništvu „Dol. Nov.“ v Novem mestu pod znamko
„Služba na Gorenjskem“ pošljejo. Pisma in spričevala
se ne bodo vrnila, torej naj se spričevala prepisana
dopisujejo.
(271-2)

**Jedino pravi
BALSAM**

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“
in tovarne farmacevtskih pre-
paratov

A. Thierry-ja v Pregradi

pri Rogatec-Slatini.

Preskušeni in potrjeni od zdravstvenih
oblastev.

V svrhu varnosti ob-
činstva pred nevar-
nimi ponarejenji nosim
od sedaj nadalje to-le
oblastveno registrova-
no varstveno znamko

Najstareje, najpristneje, najreelneje in
najceneje ljudsko domače zdravilo, ki
uteši prsne in plučne boleti, želodčen krč itd. ter je vpo-
rabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka
steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka
Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“. Vsak
balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene
znamke, naj se odkloni kot čim cenejšo tem nič vrednejo
ponaredbo. Pazi naj se toraj vedno natančno na zeleno
varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemo-
valce mojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce
nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balza-
mov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi
zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga
mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na
angelja varha lekarno A. Thierryja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic
stane franko do vsake avstro-ogrske poštne postaje 4 krone,
v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic
4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih
steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti pred-
plačilu ali poštnemu povzetju.

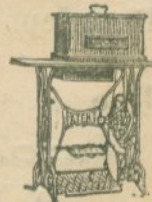
Pazi naj se vedno natančno na zgorajšeno zeleno
varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti
vsaka steklenica.
(139-13)

Adolf Thierry, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

**Tovarniška zaloga
šivalnih strojev in biciklov.**

IVAN JAK,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13.

Ceniki na zahtevanje brezplačno in franko.

Zastopnik za Metliko in okolico:

Friderik Skušek v Metliki. (131-14)